

25. ГОДИШЊИЦА УПВЛПС

Са свечане конференције поводом 25. година УПВЛПС, у првом реду високи гости

Двадесет пета годишњица УПВЛПС обележена је 19. априла у Дому ваздухопловства Земун. Присуствовали су: из Команде РВ и ПВО, командант генерал-мајор Ранко Живак, пуковник Драган Лазаревић и мајор Никола Ковачић; пензионисани генерали и команданти РВ и ПВО; испред УПВЛПС председник Љубомир Драгањац, генерал потпуковник у пензији и председник Извршног одбора Зоран Вучковић; оснивачи и ранији председници УПВЛПС; представници: Завичајног удружења „Михаило Петровић“ из Влачке Драгољуб Швабић и Саша Јовановић; Управе за традицију, стандард и ветеране МО; 204. ваздухопловне бригаде; Ваздухопловног савеза Србије; Геронтолошког центра Београд ПЈ Дневни центри и клубови; Удружења пилота „Курјаци са Ушћа“ и „М2+“; Удружења за неговање ваздухопловних традиција; општинског одбора УВПС Земун; представник Средње школе при Амбасади Руске Федерације у Београду; бројни сарадници, пријатељи и чланови удружења.

У програму је учествовао и дао му свечану атмосферу и висок културно-уметнички ниво, Камерни ансамбл „Смиље“ под руководством госпође Вукице Смиљанић, из Београда. Ансамбл делује у оквиру Пензионерског академског културно-уметничког друштва при Геронтолошком центру Београд.

Поглед на салу Дома ваздухопловства Земун током свечане конференције поводом 25. годишњице УПВЛПС

ДАН СЕЋАЊА НА 6. АПРИЛ 1941. ГОДИНЕ

Са промоције књиге „Ваздухопловство у Априлском рату 1941. године“ у Српској читаоници у Иригу

Обележавајући 76. годишњицу Априлског рата чланови Удружења пензионисаних војних летача и падобранаца Србије су присуствовали свечаностима у Иригу и на земунском Кеју код споменика пилотима браниоцима Београда.

У Иригу су положени венци код Спомен - плоче пилотима Шестог ловачког пука Ваздухопловства Краљевине Југославије, која је постављена прошле године испред Српске читаонице.

Венце су положили на споменик, поред представника локалне самоуправе, и представници 204. ваздухопловне бригаде са аеродрома Батајница, као и чланови УПВЛПС. Након тога је у просторијама Читаонице одржан историјски час и промоција књиге „Ваздухопловство у Априлском рату“, аутора мр Златомира Грујића, председника нашег Удружења. Грујић је присутне подсетио на улогу нашег ваздухопловства у Априлском рату, и нарочито је, у свом излагању истакао несебичну жртву припадника Шестог ловачког пука који су полетали на задатке одбране Београда са летелишта недалеко од Ирига, код села Крушедол Прњавор и манастира Крушедол.

Уз државне и војне почасте крај Споменика пилотима браниоцима Београда априла 1941. године у Земуну, венце су положили представници државе и војске, као и делегација УПВЛПС.

Делегација УПВЛПС полаже цвеће испред споменика пилотима браниоцима Београда у Априлском рату 1941. године

КОМЕМОРАЦИЈА НАСТРАДАЛИМ ПИЛОТИМА РВ И ПВО

У Дому ваздухопловства у Земуну одржан 9. априла комеморативни скуп настрадалим пилотима потпуковнику Ненаду Ћулибрку из Команде РВ и ПВО и капетану Дејану Пандуровићу из 252. школско-тренажне авијацијске ескадриле 204. ваздухопловне бригаде, који су изгубили животе приликом пада школско-борбеног авиона „Супер галеб Г-4“ у рејону села Слатина, недалеко Шапца током извођења редовне летачке обуке.

Комеморацији су присуствовали чланови породица страдалих пилота, министар одбране Зоран Ђорђевић и начелник Генералштаба Војске Србије генерал Љубиша Диковић са члановима колегијума, министар за рад, запошљавање борачка и социјална питања Александар Вулин, припадници РВиПВО, колеге, пријатељи који су својим присуством хтели да изразе најдубље поштовање настрадалима.

Обраћајући се скупу, командант РВи ПВО генерал-мајор Ранко Живак истакао је да је изненадна и трагична несрећа из њихових редова отргла пилоте потпуковника Ћулибрка и капетана Пандуровића.

—У овом тренутку није лако наћи праве речи утехе које би могле ублажити тугу и бол њихових најмилијих. Ненад и Дејан су као људи, пилоти и официри стасавали у веома тешким временима и имали су ту привилегију да буду изабрани да уђу у узак круг људи којима се пружиша шанса да остваре сан и жељу многих - да лете. Прошли су дуг и тежак пут оспособљавања и усавршавања и положили многе испите, како школске и професионалне, тако и оне животне. Захваљујући својим људским квалитетима, врлинама, и способностима, поштеност и преданом раду, а све уз несебичну подршку својих најближих, израсли у врсне стручњаке, официре и пилоте које би свако пожелио да има поред себе —нагласио је генерал Живак.

Породицама Ћулибрк и Пандуровић, командант РВиПВО је поручио да могу бити поносни на свог Ненада и Дејана и да чињеница да су били добри и племенити људи буде утеха која ће дати снагу да преброде ове тешке тренутке.

Комеморацији су присуствовале породице погинулих, високи државни и војни званичници и бројни припадници РВ и ПВО

— Као официре Војске Србије, Ненад и Дејан су красиле верност својој држави, народу, Војсци Србије и својој јединици, посвећеност својој професији, храброст и дисциплинованост у извршавању задатака, солидарност и пожртвованост да се помогне сваком у колективу, поштовање личности, части и угледа својих сарадника — истакао је генерал Живак додајући да су своја искуства и знања, као наставници летења у ексдрили, пренели бројним млађим генерацијама пилота.

Бираним речима, од колега су се опростили пуковник Драган Лазаревић из Команде РВиПВО и потпуковник Зоран Еркић командант 252. школско-тренажне авијацијске ескадриле 204. ваздухопловне бригаде, истичући да је ова трагедија ненадокнадив губитак за наше Ратно ваздухопловство и Војску Србије, као и то да су Ненад и Дејан прерано одлетели у строј вечне „небеске ескадриле“ ваздухопловаца, овењани славом и чашћу професије.

Потпуковник Ненад Ћулибрк сахрањен је у Шапцу у 10. априла часова, а истог дана и капетан Дејан Пандуровић на београдском Новом гробљу. (www.modgov.rs)

ВАЗДУХОПЛОВНА ХРОНОЛОГИЈА

- **1. маја 1945. године**, у Краснодару је формиран 254. ваздухопловни ловачки пук, са три ескадриле авиона ЈАК-3.

- **4 маја 1999. године**, погинуо је пуковник авијације пилот Миленко Павловић, командант 204. ловачког авијацијског пука, на авиону МиГ-29 приликом извршавања борбеног задатка, изнад родног Ваљева.

- **12. маја 1912. године**, прва класа српских пилота је отпутовала на школовање у Француску.

- **12. маја 1913. године**, у Нишу је расформиран Приморски аероплански одред.

- **14. маја 1922. године**, "Први српски аероклуб" постаје "Аероклуб Срба, Хрвата и Словенаца". Ново име "Аероклуб Краљевине Југославије Наша Крила" добија 1928. године, а 1935. године постаје "Краљевски Југословенски аероклуб Наша Крила".

- **17. маја 1888. године**, у Страгарима је рођен Миодраг Томић, један од првих наших пилота, командант Шестог југословенског ваздухопловног пука на старом земунском аеродрому у Београду, једини пилот из прве класе који је доживео и Други светски рат, кад аје кратко време био команданта Прве ловачке бригаде. Умро је у САД 1962. године и сахрањен је на гробљу у Либертвилу.

- **17. маја 1915. године**, Штаб Ваздухопловне команде српске војске стигао је у Пожаревац. Аеродром је уређен на Вашаршту у близини пожаревачке железничке станице. Ту је почерла обуке друге калсе српских пилота, која је настављена у Француској

- **18. маја 1945. године**, од Прве и Друге ловачке ескадриле НОВЈ, на аеродрому Шкабрње је формиран Први ловачки авијацијски пук Југословенске армије.

- **19. маја 1960. године**, постигнута су 2 светска рекорда на домаћим млазним авионима, и то:

- авионом ЗОЉА - пилот Иво Чрњарић је летео просечно 500,2 км/ч,

- авионом МАТИЦА - пилот Љубомир Зекавица је летео просечно 750,7 км/ч.

- **21. маја 1912. године**, у Француском градићу Етамп близу Париза почело је школовање прве класе пилота из Србије - Михаило Петровић, Јован Југовић, Миодраг Томић, Живојин Станковић, Милош Илић и Јојислав Новичић.

- **21. маја 1912. године**, наребом команданта Моравске дивизијске области за командира Голубије станице у Пироту постављен је пешадијски поручник Ђорђе Бошковић.

- **21. маја 1942. године**, на слободну територију код Приједора слетели су Фрањо Клуз и Руди Чајавац, тако је НОВЈ добила своју авијацију. Тај датум је до 1991. године обележаван као Дан РВ и ПВО.

- **21. маја 1950. године**, Маршал Јосип Броз Тито је на аеродрому у Земуну свечано предао на коришћење 204. пуку ловачке авионе домаће конструкције и производње ИКАРУС С-49 А.

- **21. маја 1985. године**, отворен је аеродром у Бања Луци.

- **21. маја 1989. године**, на аеродрому Сурчин је отворена нова зграда Музеја југословенског ваздухопловства.

- **28. маја 1938. године**, започела је Прва међународна ваздухопловна изложба на новоизграђеном београдском сајмишту, уз учешће седам земаља и Југославије. Трајала је до 14. јуна.

- **29. маја 1927. године**, одржана је Оснивачка скупштина акционара друштва на којој су примљена правила и изабрани управни и надзорни одбор Друштва за ваздушни саобраћај "Аеропут". У првом кругу уписан је већи број акција него што је износио број првог кола. За Председника друштва изабран је Стеван Карамата, а за подпредседника Светислав Хођера.

„ОРЛОВИ ЗЛАТНИХ КРИЛА“ ДОСЛЕДНИ ИЗВОРНИМ ОПРЕДЕЛЕЊИМА

На почетку свечаности интонирана је химна Републике Србије „Боже правде“, потом је одата пошта погинулим и преминулим припадницима РВ и ПВО и чановима УПВЛПС.

Поздрављајући присутне, председник удружења је изразио радост и задовољство што УПВЛПС обележава четврт века постојања са импресивним резултатима: преко 1.000 састанака са преко 35.000 присутних, стотине манифестација, стотине спомен-диплома, десетине издатих књига, 65 бројева ваздухопловног билтена, континуитет у раду, доследност и приврженост основним опредељењима и циљу због којег је и основано.

Након поздравне беседе, користећи видео презентацију председник удружења је говорио о историјату, основним садржајима рада и најважнијим активностима. У међувремену, Камерни ансамбл „Смиље“ је уздизао атмосферу дајући јој свечани, достајанствен тон у будивши емоције присутних, песмама: „Тамо далеко“, „Пукни зоро“, „Млади капетане“ и „Хеј војници ваздухопловци“.

На почетку, председник је говорио о околностима у којима је удружење настало и о самом чину оснивања, у истој сали Дома ваздухопловства Земун. Посебно је истакнута улога оснивача и одато им признање за рад, труд и добру идеју која је материјализована и живи 25 година, потврђујући се у пракси као прави пут којим су пензионисани војни летачи кренули тада, 16. априла 1992. године.

У излагању је истакао улогу првог председника Чеде Ковачевића, генерал-потпуковника у пензији, а потом и осталих: Душана Будимира, Боре Маркуша, Рада Ђиласа, Дмитра Трбојевића, Милоја Павловића, Бранка Бранковића, Бранка Гулана, Љубише Величковића, Војислава Стојановића, као и осталих чланова који су обављали функције у удружењу.

Такође, одао је признање и почасним председницима удружења од настанка до данашњих дана, а то су били команданти РВ и ПВО: генерал-пуковник Божидар Стевановић, генерал-мајор Милоје Павловић, генерал-пуковник Љубиша Величковић, генерал-пуковник Спасоје Смиљанић, генерал-потпуковник Бранислав Петровић, генерал-мајор Владимир Старчевић, генерал-мајор Владан Марјановић, генерал-потпуковник Драган Катанић и данас генерал-мајор Ранко Живак.

Основни садржаји рада били су: информисање; обележавање значајних датума из историје ваздухопловства, обилазак спомен-обележја, развијања патриотизма, родољубља и хуманизма, неговање традиција; посете; промоције књига и часописа, изложбе, меморијалне манифестације, од којих је најзначајнија посета селу Влакча поводом дана рођена првог српског pilota Михаила Перовића која је постала традиционална; сарадња са сродним удружењима и заједничке акције - формирање Ваздухопловног фонда „Михаило Петровић“ са Удружењем pilota „М2+“ и „Априлски макетарски купа“ са колегама из 204. ваздухопловне бригаде на челу са заставником Сашом Јовановићем; посете и приједи код највиших старешина РВ и ПВО, ГШ и МО. Посебно је наглашен значај сајта удружења (www.udruzenjepvlps.org) и „Ваздухопловног билтена“.

Доследно изворним принципима УПВЛПС се данас бори да остане на свом путу и да „орлови златних крила“ достојанствено проведу старост остављајући младим генерацијама нешто лепо племенито и крорисно.

УПВЛПС сутра – наставити доследно на чврстим опредељењима исказаним до сада, унапредити садржаје и методе рада и деловања сходно условима и могућностима; наставити борбу се за стварање јединствене организације „Ветерани РВ и ПВО“; предложити формирање Савета за историју и традицију РВ и ПВО, да ли при МО, Команди РВ и ПВО или Музеју ваздухопловства; утицати да се подзаконским актима, а на основу најављеног закона о војним меморијалима уреди питање ваздухопловних меморијала; наставити сарадњу и неговање добрих односа са Командом РВ и ПВО и осталим органима и институцијама војске и МО, као и са сродним удружењима.

Поводом јубилеја додељена су признања заслужним установама и појединцима, и то:

С десна: генерал Љ. Драгањац, пуковник Лазаревић, З. Грујић, генерал Р. Живак и В. Стојановић

Велика спомен-диплома:

1. Команди РВ и ПВО Војске Србије;
2. Удружењу војних пензионера Србије.

Спомен диплома:

- Оснивачима удружења: (1) Станковић Владимир, (2) Свејковски Јован, (3) Зрнић Жарко и (4) Мачкић Ратко.
- председницима удружења: (5) Павловић Милоје, (6) Гулан Бранко, (7) Величковић Ђ. Љубиша, (8) Стојановић Војислав.
- установама: (9) команди 204. вбр, (10) команди 98. вбр, (11) команди 250. рбр за ПВД, (12) команди 126. бр ВОЈИН, (13) Музеју ЈРВ, (14) УВПС Земун, (15) УВПС Нови Београд, (16) Музеју ваздухопловства Београд, (17) Завичајном удружењу „Михаило Петровић“ Влакча, (18) Клубу ваздухопловства Земун, (19) Геронтолошком центру Београд ПЈ – „Дневни центри и клубови“, (20) СУБНОР Земун, (21) Центар МО за локалну самоуправу Земун.
- Заслужним појединцима: (23) потпуковник Костантин Војиновић, (24) Митушев Трајче, (25) Смиљанић Вукица, (26) Мандић Бориша, (27) Ловрен Валериј, (28) Андрић Александар, (29) Новаковић Мирјана, (30) Дукић Никола, (31) Бошковић Душан (УНВТР), (32) Булатовић Лабуд (ВСС), (33) Казимировић Стеван, (34) Илчић Владислав, (35) Митић Зоран.

Захвалнице:

- Средњој школи Руске Федерације у Београду,
- Сурлић Татјани, Букоња Тихомиру и Ђорђевић Вањи из Дома ваздухопловства,

Књига у издању УПВЛПС:

- Монографија „Ветерани освајачи плавог неба“ пуковнику Лазаревић Драгану,
- Комплет књига Средњој школи Руске Федерације у Београду.

На крају програма Камерни ансамбл „Смиље“ је интерпретирао песму „Востани Србије“, којом је до усхићења доведена пријатна свечарска атмосфера у великој сали Дома ваздухопловства Земун.

Камерни ансамбл „Смиље“ под вођством госпође Вукице Смиљанић одушевио је присутне

ГРИПЕН ГЛАВНИ ФАВОРИТ ЗА НОВИ БОРБЕНИ АВИОН РВ БУГАРСКЕ

Бугарски министар одбране изјавио је добијен предлог за набавку новог борбеног авиона. Разматране су и рангиране по-

нуда које су послале Шведска, Португал и Италија, а одабран је шведски предлог. На другом месту је Португалија, а на трећем Италија. Радном групом је председавао командант РВ. Процењивани су нови шведски ЈАС-39Ц и Д "Грипен", половни ЕФ-2000 Транше 1 из Италије и половни Ф-16 МЛУ који би се уз логистичку подршку САД ремонтовали и модернизовали у Португалу. Одлуку о набавци донеће нова бугарска влада.

Бугарски вебсајт Медиапоол је, позивајући се на своје изворе из Министарства финансија, објавио да је шведска понуда вредна око милијарду лева (око 510 милиона евра), набавка половних Ф-16 коштала би 1,5 милијарди лева (око 765 милиона евра) колико је цео планирани буџет за набавку. Плаћања шведских авиона нуди се у ратама, а испорука Грипена била би бржа од конкуренције - око 18 месеци. (Tango six 27. април 2017)

АМЕРИЧКИ АВИОНИ Ф-35 СТИГЛИ У ВЕЛИКУ БРИТАНИЈУ

Најновији амерички ловци-бомбардери пете генерације Ф-35А стигли су у базу РАФ Велике Британије у Лејкенгхиту, чиме се показује приврженост САД савезницима у НАТО-у, саопштио је Пентагон. Присуство Ф-35 потврђује да је мој приоритет подршка борбеној готовости оружаних снага у Европи, изјавио је врховни главни командант Уједињених оружаних снага НАТО-а у Европи, генерал Кертис Скапароти. Према његовим речима, присуство Ф-35 у Великој Британији „јача војни потенцијал НАТО-а у Европи“. Тачан број авиона који су послати у Велику Британију није саопштен. (vostok.rs -16.IV 2017.)

РУСКИ БОМБАРДЕРИ У РЕДОВНОМ ПАТРОЛНОМ ЛЕТУ БЛИЗУ АЉАСКЕ

Министарство одбране Русије потврдило је да су амерички ловци пратили два руска бомбардера Ту-95МС у близини Аљаске. Телевизија „Фокс“ известила је да су амерички ловци пресрели руске бомбардере у близини обале Аљаске. „Изнад међународних вода у близини Аљаске, авионе Ту-95МС су 27 минута пратили ловци Ф-22 америчког ваздухопловства“, наводи се у руском саопштењу. Министарство је истакло да руски авиони редовно обављају патролне летове изнад неутралних вода Арктичког региона, Атлантског океана, Црног мора и Тихог океана. „Сви летови из ваздухопловне групе спроведени су и спроводе се у строгом поштовању међународних правила коришћења ваздушног простора изнад неутралних вода без нарушавања граница других држава“, додаје се у саопштењу. Америчка војска такође је потврдила овај инцидент. (vosktok.rs 19.IV 2017.)

НОВИ БОРБЕНИ АВИОН ИРАНА

На изложби војне опреме и наоружања у Ирану, пажњу је привукао је борбени авион F-313 "Qaher" чија је макета, приказана још 2013. тада изазвала осмехе код многих стручњака у свету, а његово појављивање у медијима је схваћено углавном као пропаганда. Овога пута показана је озбиљнија конструкција која је претрпела одређене измене, а извршено је тестирање вожења.

Ф-313 је необичног изгледа, веома малих димензија, једносед је, двомоторац, поседује два широко размакнута вертикална стабилизатора тзв. ластин реп, канарде, а крила су на врховима савијена. Примењена су и нека решења која се могу видети на борбеним авионима пете генерације који имају смањену видљивост у компетном опсегу електромагнетног зрачења. Због малих димензија могуће је да ће погонску групу чинити два мотора J85 који погоне ловце Ф-5 који се налазе у наоружању РВ Ирана. (Извор: Tango six 25. април 2017.)

ПРВИ ЛЕТОВИ ХРВАТСКИХ КАЈОВА

После девет месеци од пристизања у Хрватску, хеликоптери ОХ-58Д "Kiowa Warrior" полетели су 11. априла из 93. ваздухопловне базе Земуник где се налазе у саставу Ескадриле хеликоптера. У званичним изјавама команде Ескадриле хеликоптера саопштено је да су у питању завршне припремне радње односно пробна тестирања која ће бити обављена на свих 16 хеликоптера.

Летови се одвијају уз стручни надзор и подршку америчких наставника летења и припадника ваздухопловно-техничке службе. Постоје незваничне информације да ће обука пилота започети након 1. маја. Пробни летови обухватају пробе система на земљи и у ваздуху као и ауторотације, а у посади лети по један хрватски пилот. Припадници службе одржавања улазе у завршну фазу предвиђене обуке, теоријска настава коју држе стручни тимови америчке приватне агенције је на самом крају, а преостаје да се спроведе обука на моторима и системима наоружања.

Обука хрватских пилота није почела по плану, а кашњење је настало због проблема америчке стране да на време пронађе и обезбеди долазак инструктора. Летачка обука првих 8 пилота који ће постати уједно и наставници летења за овај тип, би требала да траје 32 недеље. Након тога они ће наставити са обуком својих колега из састава ескадриле. (Tango six 14. април 2017.)

Ваздухопловни билтен излази месечно. Примерци су бесплатни за чланове УПВЛПС. Текстове написали, уредили и припремили Златомир Грујић и Милан Ракић. E-pošta: zldrujic@gmail.com
www.udruzenjepvlps.org